

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (nionde avdelningen)

den 9 juli 2020 *

”Begäran om förhandsavgörande – Bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner – Direktiv 2011/7/EU – Begreppet ’handelstransaktion’ – Tillhandahållande av tjänster – Artikel 2 led 1 – Hyresavtal – Regelbundna betalningar – Betalningsplan för avbetalningar – Artikel 5 – Räckvidd”

I mål C-199/19,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi (Distriktsdomstolen i Łódź – centrum, Polen) genom beslut av den 24 januari 2019, som inkom till domstolen den 27 februari 2019, i målet

RL sp. z o.o.

mot

J.M.,

meddelar

DOMSTOLEN (nionde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden S. Rodin samt domarna K. Jürimäe och N. Piçarra (referent)

generaladvokat: G. Hogan,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- J.M., genom A. Krakowińska, radca prawny,
- Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,
- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av F. De Luca, avvocato dello Stato,
- Europeiska kommissionen, genom K. Mifsud-Bonnici och L. Habiak, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: polska.

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 2 led 1 och artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/7/EU av den 16 februari 2011 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner (EUT L 48, 2011, s. 1).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan RL sp.z o.o och J.M. angående J.M.:s sena betalning av sexton hyror och därmed sammanhängande kostnader avseende ett hyresavtal på obestämd tid avseende en affärslokal.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 I skälen 2, 3, 8, 9, 11, 19 och 22 i direktiv 2011/7 anges följande:
 - ”(2) De flesta varor och tjänster tillhandahålls på den inre marknaden av ekonomiska aktörer till andra ekonomiska aktörer och offentliga myndigheter med senare betalning, genom att leverantören ger kunden tid att betala fakturan enligt överenskommelse mellan parterna eller enligt vad som anges i fakturan eller föreskrivs enligt lag.
 - (3) Många betalningar vid handelstransaktioner mellan ekonomiska aktörer eller mellan ekonomiska aktörer och offentliga myndigheter görs senare än vad som parterna enats om i avtalet eller i standardavtalsvillkoren. Trots att varorna och tjänsterna tillhandahållits betalas fakturorna för dem i många fall långt efter förfallodatum. Dessa sena betalningar inverkar negativt på företagens likviditet och komplicerar deras ekonomiska förvaltning. Det påverkar också deras konkurrenskraft och lönsamhet när borgenären behöver extern finansiering på grund av sena betalningar. ...
- ...
 - (8) Tillämpningsområdet för detta direktiv bör begränsas till betalningar som görs som ersättning vid handelstransaktioner. Detta direktiv bör inte reglera transaktioner med konsumenter, räntor i samband med andra betalningar, t.ex. betalningar enligt lagstiftningen om checkar och växlar, eller betalningar av skadestånd, inbegripet betalningar från försäkringsbolag. Medlemsstaterna bör också kunna undanta skulder som är föremål för insolvensförfaranden, inklusive förfaranden som syftar till omstrukturering av skulder.
 - (9) Detta direktiv bör reglera samtliga handelstransaktioner oberoende av om de sker mellan privata eller offentliga företag eller mellan företag och offentliga myndigheter, med beaktande av att offentliga myndigheter verkställer ett stort antal betalningar till företag. Direktivet bör följaktligen också reglera alla handelstransaktioner mellan huvudentreprenörer och deras leverantörer eller underleverantörer.
- ...
 - (11) Leverans av varor och tillhandahållande av tjänster mot betalning, för vilka detta direktiv gäller, bör också inkludera konstruktion och genomförande av offentliga byggentreprenader samt bygg- och anläggningsarbeten.
- ...

(19) Borgenären måste få skälig ersättning för sina indrivningskostnader till följd av sena betalningar för att motverka sena betalningar. Indrivningskostnaderna bör också omfatta indrivning av administrativa kostnader och ersättning för interna kostnader till följd av sena betalningar, för vilka detta direktiv bör fastställa ett minsta fast belopp som får kumuleras med räntan vid sen betalning. ...

...

(22) Detta direktiv bör inte hindra betalning genom avbetalning eller delbetalning. Varje avbetalning eller delbetalning bör emellertid betalas enligt de överenskomna villkoren och omfattas av de bestämmelser om sena betalningar som fastställs i detta direktiv.”

4 Artikel 1 i direktiv 2011/7, med rubriken ”Syfte och tillämpningsområde”, har följande lydelse:

”1. Syftet med detta direktiv är att bekämpa sena betalningar vid handelstransaktioner, för att se till att den inre marknaden fungerar väl och därigenom främja företagets, särskilt de små och medelstora företagets, konkurrenskraft.

2. Detta direktiv ska gälla alla betalningar som görs som ersättning vid handelstransaktioner.

3. Medlemsstaterna får undanta skulder som är föremål för ett insolvensförfarande mot gäldenären, inklusive förfaranden som syftar till omstrukturering av skulder.”

5 Artikel 2 i direktivet innehåller följande definitioner:

”...

1. *handelstransaktioner*: transaktioner mellan företag eller mellan företag och offentliga myndigheter som leder till leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster mot ersättning,

...

3. *företag*: varje organisation, utom en offentlig myndighet, som handlar inom sin oberoende ekonomiska eller yrkesmässiga verksamhet, även om den verksamheten bedrivs av en ensam person,

4. *sen betalning*: betalning som inte skett inom den avtalsenliga eller lagstadgade tidsfristen för betalning och där de villkor som fastställts i artikel 3.1 ... har uppfyllts,

5. *ränta vid sen betalning*: lagstadgad ränta vid sen betalning eller ränta till en räntesats som är avtalad mellan företag, om inte annat följer av artikel 7,

...”

6 I artikel 3.1 i direktivet, med rubriken ”Transaktioner mellan företag”, föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna ska säkerställa att borgenären, vid handelstransaktioner mellan företag, är berättigad till ränta vid sen betalning utan att det krävs en påminnelse om följande villkor är uppfyllda:

a) Borgenären har fullgjort sina avtalsenliga och lagstadgade skyldigheter.

b) Borgenären har inte mottagit det förfallna beloppet i tid, under förutsättning att gäldenären inte är ansvarig för dröjsmålet.”

- 7 I artikel 5 i detta direktiv, med rubriken ”Betalningsplaner”, föreskrivs följande:

”Detta direktiv ska inte påverka parternas möjligheter att, i enlighet med de relevanta bestämmelserna i tillämplig nationell rätt, avtala om betalningsplaner för avbetalningar. Då någon av avbetalningarna inte görs före det överenskomna datumet, ska ränta och ersättning som föreskrivs i detta direktiv beräknas endast på grundval av de belopp som förfallit.”

- 8 I artikel 6.1 i direktiv 2011/7, med rubriken ”Ersättning för indrivningskostnader”, föreskrivs följande i punkt 1:

”Medlemsstaterna ska säkerställa att borgenären, om ränta vid sen betalning ska utgå vid handelstransaktioner i enlighet med artikel 3 ..., har rätt till minst ett fast belopp om 40 [euro] av gäldenären.”

Polsk rätt

- 9 I artikel 4.1 i ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (lag om betalningsfrister vid handelstransaktioner, konsoliderad version) av den 8 mars 2013 (Dz. U. 2019, position 118) (nedan kallad lagen av den 8 mars 2013) definieras handelstransaktion som ”ett avtal om leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster, mot ersättning, om de parter som avses i artikel 2 ingår nämnda avtal i samband med den verksamhet som bedrivs”.

- 10 Artikel 7.1 i denna lag har följande lydelse:

”1. Vid handelstransaktioner, med undantag för transaktioner där gäldenären är ett offentligt organ, har borgenären rätt att utan anmodan erhålla lagstadgad ränta hänförlig till försening vid handelstransaktioner, såvida inte parterna har avtalat om högre ränta för perioden från och med den dag då kontantprestationen förfaller till betalning till dess att betalning sker, om följande kumulativa villkor är uppfyllda:

- 1) borgenären har fullgjort sin prestation,
- 2) borgenären har inte erhållit betalningen inom den frist som anges i avtalet.”

- 11 I artikel 10.1 och 10.3 i nämnda lag föreskrivs följande:

”1. Från och med den dag då borgenären förvärvar den rätt till ränta som avses i artikel 7.1 eller artikel 8.1 har borgenären rätt att utan anmodan av gäldenären erhålla ett belopp motsvarande 40 EUR omräknat till polska zloty [PLN] ... – detta belopp utgör ersättning för indrivningskostnader.

...

3. Rätten till det belopp som anges i stycke 1 uppkommer i och med en handelstransaktion, med förbehåll för artikel 11.2 punkt 2.”

- 12 I artikel 11.1, 11.2.1 och 11.2.2 i samma lag föreskrivs följande:

”1. Parterna i en handelstransaktion kan i sina avtal upprätta en betalningsplan för avbetalning, under förutsättning att upprättandet av en sådan betalningsplan inte är uppenbart oskälig i förhållande till borgenären.

2. Om parterna i en handelstransaktion i sitt avtal har fastställt att kontantprestationen ska fullgöras genom avbetalning, ska rätten till

- 1) ränta som avses i artikel 7.1 eller artikel 8.1, gälla varje obetald del av betalningen,
- 2) det belopp som avses i artikel 10.1, och rätten till ersättning för indrivningskostnader som avses i artikel 10.2, gälla varje obetald del av betalningen.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 13 Den 15 januari 2011 ingick RL och J.M. ett hyresavtal på obestämd tid avseende en affärslokal i Lodz, Polen. Enligt avtalet är J.M., hyresgästen, skyldig att betala en månatlig hyra till RL, hyresvärden, plus driftskostnader motsvarande kostnaderna för underhållet av byggnaden, som ska betalas fram till den 10:e dagen i varje månad. I enlighet med avtalet betalade J.M. en hyresgaranti på 984 PLN (cirka 229 euro) till RL.
- 14 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att J.M. mellan september 2015 och december 2017 betalade 16 månadshyror för sent. Därefter skickade RL en faktura på 2 751,30 PLN (cirka 640 euro) som innehöll sexton gånger 40 euro som ersättning för dessa sena betalningar samt en förklaring vad gällde en delvis avräkning mellan denna fordran och J.M.:s fordran gentemot RL, vilken hade ställts genom hyresgarantin. Efter denna kvittning uppgick RL:s fordran till 1 767,30 PLN (cirka 411 euro).
- 15 Genom ansökan som inkom till den hänskjutande domstolen den 10 april 2018 yrkade RL om betalningsföreläggande mot J.M. Detta yrkande gillades.
- 16 J.M. bestred betalningsföreläggandet och inkom med ett genkärsmål avseende hyresgarantin plus dröjsmålsränta, i vilket J.M. gjorde gällande att lagen av den 8 mars 2013, genom vilken direktiv 2011/7 införlivades, inte är tillämplig på hyresavtalet. Transaktionen utgör nämligen inte en handelstransaktion i den mening som avses i artikel 2 led 1 i det direktivet, eftersom den inte leder till leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster, utan till överlåtelse, mot ersättning, av en vara för tillfällig användning.
- 17 I detta sammanhang vill den hänskjutande domstolen för det första få klarhet i huruvida ett hyresavtal som ingåtts mellan företag kan kvalificeras som en ”handelstransaktion” som leder till leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster mot ersättning, i den mening som avses i artikel 2 led 1 i direktiv 2011/7. Den hänskjutande domstolen har påpekat dels att dessa begrepp inte definieras i direktivet, dels att polsk doktrin är delad vad gäller tolkningen av dessa begrepp.
- 18 Den hänskjutande domstolen anser att även om en bokstavlig och systematisk tolkning av begreppet ”handelstransaktioner” leder till slutsatsen att detta begrepp inte omfattar hyresavtal, talar en ”funktionell” tolkning av detta begrepp för att dessa avtal ska omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2011/7.
- 19 För det andra vill den hänskjutande domstolen, för det fall denna fråga ska besvaras jakande, få klarhet i huruvida artikel 5 första meningen i direktiv 2011/7, i den mån den ger parterna möjlighet att avtala om en betalningsplan för avbetalningar, ska tolkas så, att den endast avser kommersiella transaktioner med engångsbetalning, även om en sådan betalning kan delas upp i delposter, och att den således utesluter handelstransaktioner där betalning sker regelbundet och på i förväg bestämda tidpunkter, såsom den månatliga hyran i ett hyresavtal

20 Mot denna bakgrund beslutade Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi (Distriktsdomstolen i Łódź – centrum, Polen) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

- ”1. Ska artikel 2 led 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/7/EU av den 16 februari 2011 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner, vilken har införlivats i den polska lagstiftningen genom artikel 4.1 i lag av den 8 mars 2013 om betalningsfrister vid handelstransaktioner, tolkas så, att transaktioner som leder till leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster mot ersättning (handelstransaktioner) också omfattar avtal där den karaktäristiska prestationen består i att mot ersättning överlåta egendom för tidsbegränsad användning (till exempel hyres- eller arrendeavtal)?
2. Om svaret på fråga 1 är jakande. Ska artikel 5 i detta direktiv, som har införlivats i polsk rätt genom artikel 11.1 i lagen om betalningsfrister vid handelstransaktioner, tolkas så, att det är fråga om en avbetalningsplan mellan parterna i en handelstransaktion när dessa har avtalat om att gäldenären ska göra fortlöpande betalningar, även om avtalet ingåtts på obestämd tid?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

- 21 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 2 led 1 i direktiv 2011/7 ska tolkas så, att ett avtal vars huvudsakliga prestation består i att mot ersättning upplåta fast egendom för tillfällig användning, såsom ett avtal om hyra av en affärslokal, utgör en handelstransaktion i den mening som avses i denna bestämmelse och således omfattas av direktivets materiella tillämpningsområde.
- 22 Domstolen erinrar inledningsvis om att enligt artikel 1.2 i direktiv 2011/7 ska direktivet tillämpas på alla betalningar som görs som ersättning vid ”handelstransaktioner” och att detta begrepp i artikel 2 led 1 i direktiv 2011/7 definieras som ”transaktioner mellan företag eller mellan företag och offentliga myndigheter som leder till leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster mot ersättning”. Sistnämnda bestämmelse ska tolkas mot bakgrund av skälen 8 och 9 i direktivet, av vilka det framgår att direktivet avser alla betalningar som görs som ersättning vid handelstransaktioner, inklusive betalningar mellan privata företag, med undantag för transaktioner med konsumenter och andra betalningar (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 november 2019, KROL, C-722/18, EU:C:2019:1028, punkt 31).
- 23 Av detta följer att artikel 1.2 i direktiv 2011/7, jämförd med artikel 2 led 1 i samma direktiv, definierar direktivets tillämpningsområde på ett mycket brett sätt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 november 2019, KROL, C-722/18, EU:C:2019:1028, punkt 32).
- 24 I artikel 2 led 1 i direktiv 2011/7 anges två villkor för att en transaktion ska omfattas av begreppet ”handelstransaktioner” i den mening som avses i denna bestämmelse. Den ska för det första utföras mellan företag eller mellan företag och offentliga myndigheter och för det andra leda till leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster mot ersättning.
- 25 Vad gäller det första villkoret ska det erinras om att begreppet ”företag” i artikel 2 led 3 i direktiv 2011/7 definieras som ”varje organisation, utom en offentlig myndighet, som handlar inom sin oberoende ekonomiska eller yrkesmässiga verksamhet, även om den verksamheten bedrivs av en ensam person”.

- 26 I målet vid den nationella domstolen är det utrett att RL, som är ett bolag med begränsat ansvar, är ett "företag" i den mening som avses i artikel 2 led 3 i direktivet. Däremot framgår det inte klart av beslutet om hänskjutande huruvida J.M., genom att ingå ett hyresavtal med RL avseende en affärslokal, har agerat i egenskap av organisation som handlar inom sin oberoende ekonomiska eller yrkesmässiga verksamhet, och därmed också utgör ett "företag". Den omständigheten att lokalen, som är föremål för hyresavtalet, är avsedd för yrkesmässigt bruk är ett tecken på detta. Det ankommer trots detta på den hänskjutande domstolen att ändamålsenligt pröva om så är fallet.
- 27 När det gäller det andra villkoret i artikel 2 led 1 i direktiv 2011/7 innehåller direktivet inte någon definition av begreppen "leverans av varor" och "tillhandahållande av tjänster" och det hänvisar inte heller till medlemsstaternas rättsordningar för att definiera dessa begrepp. Under dessa omständigheter ska sådana begrepp ges en självständig och enhetlig tolkning inom hela Europeiska unionen, med hänsyn till kraven på en enhetlig tillämpning av unionsrätten i samband med likhetsprincipen. Dessa begrepp utgör således självständiga unionsrättsliga begrepp vars räckvidd inte kan fastställas med hänvisning till begrepp i medlemsstaternas rättsordningar eller klassificeringar som görs på nationell nivå, utan med beaktande av såväl lydelsen, sammanhanget och ändamålet med den bestämmelse i vilken de föreskrivs (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 september 2015, Gmina Wrocław, C-276/14, EU:C:2015:635, punkt 25 och där angiven rättspraxis).
- 28 När det för det första gäller lydelsen av artikel 2 led 1 i direktiv 2011/7 är det inte möjligt att enbart utifrån denna fastställa huruvida ett avtal vars huvudsakliga prestation består i att mot ersättning upplåta fast egendom för tillfällig användning, såsom ett avtal om hyra av en lokal för yrkesmässigt bruk, innebär "leverans av varor" eller "tillhandahållande av tjänster", i den mening som avses i denna bestämmelse.
- 29 Det ska emellertid påpekas att domstolen i sin dom av den 15 december 2016, Nemec (C-256/15, EU:C:2016:954, punkt 33), slagit fast att en transaktion som hänför sig till en ekonomisk verksamhet kan falla under begreppet "handelstransaktion", i den mening som avses i artikel 2 led 1 i direktiv 2011/7, under förutsättning att den person som utför transaktionen agerar i egenskap av "företag", i den mening som avses i artikel 2 led 3 i direktivet. Härav följer att ett avtal vars huvudsakliga prestation består i att mot ersättning upplåta fast egendom för tillfällig användning, såsom ett hyresavtal avseende en affärslokal, alltså kan utgöra "leverans av varor" eller ett "tillhandahållande av tjänster", i den mening som avses i denna bestämmelse.
- 30 När det för det andra gäller det normativa sammanhang i vilket direktiv 2011/7 ingår, ska det påpekas att direktivet, som antogs med stöd av artikel 114 FEUF, utgör en del av tillnärmningen av medlemsstaternas lagstiftningar, vilken syftar till att upprätta en välfungerande inre marknad på området för bekämpande av sena betalningar på den marknaden. Begreppen "leverans av varor" och "tillhandahållande av tjänster", eller även begreppet "handelstransaktioner", i artikel 2 led 1 i direktiv 2011/7, ska således tolkas mot bakgrund av bestämmelserna i EUF-fördraget om fri rörlighet för varor och tjänster, i artiklarna 34, 56 och 57, samt mot bakgrund av domstolens praxis om tolkningen av dessa grundläggande friheter.
- 31 I detta avseende erinrar domstolen om att enligt artikel 57 FEUF ska prestationer som normalt utförs mot ersättning anses vara tjänster, i den mån de inte faller under bestämmelserna om fri rörlighet för varor, kapital och personer. I det andra stycket i den artikeln anges exempel på vissa verksamheter som omfattas av begreppet "tjänster", däribland verksamhet av kommersiell natur.
- 32 Härav följer att EUF-fördraget ger begreppet "tjänst" en vid definition, så att den omfattar vilka tillhandahållanden som helst som inte regleras av de andra friheterna, i syfte att ingen ekonomisk verksamhet ska falla utanför tillämpningsområdet för de grundläggande friheterna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 oktober 2006, Fidium Finanz, C-452/04, EU:C:2006:631, punkt 32).

- 33 Domstolen har redan slagit fast att uthyrning av fast egendom utgör ett tillhandahållande av tjänster mot ersättning, i den mening som avses i artikel 57 FEUF, utan att den omständigheten, att tjänsten tillhandahålls under flera år, utgör hinder för en sådan kvalificering (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 oktober 2010, Schmelz, C-97/09, EU:C:2010:632, punkt 41 och där angiven rättspraxis).
- 34 Med hänsyn till denna vida definition av begreppet "tjänst" i artikel 57 FEUF, såsom den tolkats av domstolen, ska ett hyresavtal vars huvudsakliga prestation består i att mot ersättning upplåta fast egendom, dock utan att överlåta den fasta egendomen, för användning under en bestämd eller obestämd tid, såsom ett avtal om hyra av en affärslokal, anses utgöra ett tillhandahållande av en "tjänst", i den mening som avses i artikel 57 FEUF. Ur detta perspektiv skulle en transaktion som hänför sig till ett sådant avtal kunna leda till ett "tillhandahållande av tjänster" i den mening som avses i artikel 2 led 1 i direktiv 2011/7.
- 35 Denna tolkning stöds, för det tredje, av syftet med direktiv 2011/7, vilket enligt artikel 1.1 är att bekämpa sena betalningar vid handelstransaktioner, för att se till att den inre marknaden fungerar väl och därigenom främja företagens, särskilt de små och medelstora företagens, konkurrenskraft. I likhet med vad som följer av skäl 3 i direktivet inverkar nämligen dessa sena betalningar negativt på företagens likviditet, komplicerar deras ekonomiska förvaltning och påverkar deras konkurrenskraft och lönsamhet, eftersom de behöver extern finansiering på grund av sena betalningar.
- 36 En tolkning av direktiv 2011/7 som innebär att hyresavtal inte innefattar "tillhandahållande av tjänster" och inte omfattas av begreppet "handelstransaktioner" i den mening som avses i artikel 2 led 1 i direktivet och således inte heller av direktivets materiella tillämpningsområde, svarar inte mot ett sådant syfte, eftersom en sådan tolkning innebär att alla hyresavtal avseende en affärslokal inte omfattas av detta skydd. Detta konstaterande bekräftas av skäl 9 i direktiv 2011/7, enligt vilket direktivet är tillämpligt på "samtliga" handelstransaktioner, oberoende av om de sker mellan privata eller offentliga företag eller mellan företag och offentliga myndigheter.
- 37 Denna slutsats påverkas inte av skälen 2 och 11 i direktiv 2011/7.
- 38 För det första framgår det visserligen av skäl 2 i direktivet att de flesta varor och tjänster tillhandahålls på den inre marknaden av ekonomiska aktörer till andra ekonomiska aktörer och offentliga myndigheter med senare betalning, medan transaktioner inom ramen för den verksamhet som avser uthyrning av varor inte sker, såsom den hänskjutande domstolen har påpekat, med senare betalning. Eftersom ordalydelsen i artikel 1.2 och artikel 2 led 1 i direktiv 2011/7 emellertid inte innehåller något villkor om att leveransen av varor eller tillhandahållandet av tjänster måste ske med senare betalning, kan tillämpningen av dessa bestämmelser inte heller underställas ett sådant villkor.
- 39 För det andra ska den uttryckliga angivelsen i skäl 11 i direktiv 2011/7, att konstruktion och genomförande av offentliga byggtreprenader samt bygg- och anläggningsarbeten omfattas av begreppen "leverans av varor" och "tillhandahållande av tjänster", i den mening som avses i artikel 2 led 1 i direktivet, och följaktligen av direktivets materiella tillämpningsområde, inte tolkas *e contrario* på så sätt att transaktioner som hänför sig till hyresavtal inte omfattas av dessa begrepp.
- 40 Direktiv 2011/7 innehåller nämligen inte någon förteckning över de olika typer av avtal som innebär "leverans av varor" eller "utförande av tjänster", i den mening som avses i artikel 2 led 1 i direktivet. Dessutom ingår inte heller hyresavtal bland de transaktioner och betalningar som utförs inom de områden som enligt skäl 8 i direktiv 2011/7 inte omfattas av direktivets tillämpningsområde.
- 41 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 2 led 1 i direktiv 2011/7 ska tolkas så, att ett avtal vars huvudsakliga prestation består i att mot ersättning upplåta fast egendom för tillfällig användning, såsom ett avtal om hyra av en affärslokal, utgör en

handelstransaktion som leder till ett tillhandahållande av tjänster, i den mening som avses i denna bestämmelse, förutsatt att denna transaktion genomförs mellan företag eller mellan företag och offentliga myndigheter.

Den andra frågan

- 42 Den andra frågan ska förstås så, att den syftar till att få klarhet i huruvida artikel 5 i direktiv 2011/7 – i den mån som ett avtal på bestämd eller obestämd tid i vilket det fastställs en periodisk betalning på i förväg fastställda tidpunkter, såsom den månatliga hyran i ett avtal om hyra av en affärslokal, omfattas av det materiella tillämpningsområdet för detta direktiv såsom en handelstransaktion som leder till ett tillhandahållande av tjänster mot ersättning, i den mening som avses i artikel 2 led 1 i direktivet – ska tolkas så, att ett sådant avtal måste anses utgöra ett avtal om en betalningsplan för avbetalningar, i den mening som avses i nämnda artikel 5, för att vid sen betalning kunna ge upphov till en rätt till ränta eller ersättning enligt artiklarna 3 och 6 i samma direktiv.
- 43 I detta avseende konstaterar domstolen för det första att enligt artikel 5 i direktiv 2011/7 ska direktivet inte påverka parternas möjligheter att, i enlighet med bestämmelserna i tillämplig nationell rätt, avtala om betalningsplaner för avbetalningar. Då någon av avbetalningarna inte görs före det överenskomna datumet, ska ränta och ersättning som föreskrivs i detta direktiv beräknas endast på grundval av de belopp som förfallit. I skäl 22 i direktiv 2011/7 anges att direktivet inte bör hindra betalning genom avbetalning eller delbetalning och att varje avbetalning eller delbetalning bör betalas enligt de överenskomna villkoren och omfattas av de bestämmelser om sena betalningar som fastställs i detta direktiv.
- 44 Av detta följer att syftet med artikel 5 i direktiv 2011/7 inte är att avgränsa direktivets materiella tillämpningsområde, genom att från detta tillämpningsområde undanta bland annat avtal som inte avser en enda prestation, men att precisera att direktivet inte hindrar betalning genom avbetalning eller delbetalning, oavsett om det i de berörda avtalen fastställts en enda betalning eller en periodisk betalning på i förväg fastställda tidpunkter.
- 45 För det andra konstaterar domstolen att ränta vid sen betalning vid handelstransaktioner mellan företag, enligt artikel 3 i direktiv 2011/7, kan utkrävas när villkoren i punkt 1 är uppfyllda. För detta ändamål krävs att borgenären har fullgjort sina avtalsenliga och lagstadgade skyldigheter och att borgenären inte har mottagit det förfallna beloppet i tid, utom när gäldenären inte är ansvarig för dröjsmålet. Enligt denna bestämmelse är rätten att kräva dröjsmålsränta vid sen betalning således inte beroende av att parterna, för det fall det föreligger ett avtal om periodisk betalning, har avtalat om betalningsplaner för avbetalningar i enlighet med artikel 5 i direktiv 2011/7.
- 46 På samma sätt gäller, enligt artikel 6 i direktiv 2011/7, att ersättning för indrivningskostnader vid handelstransaktioner mellan företag endast kan utgå om även ränta vid sen betalning kan utgå, i enlighet med artikel 3 i samma direktiv. För det fall att det föreligger ett avtal om periodisk betalning är denna rätt alltså på intet sätt villkorad av att parterna i handelstransaktionen har avtalat om betalningsplaner för avbetalningar i enlighet med artikel 5 i direktiv 2011/7.
- 47 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den andra frågan besvaras enligt följande: Artikel 5 i direktiv 2011/7 – i den mån som ett avtal på bestämd eller obestämd tid i vilket det fastställs en periodisk betalning på i förväg fastställda tidpunkter, såsom den månatliga hyran i ett avtal om hyra av en affärslokal, omfattas av det materiella tillämpningsområdet för detta direktiv såsom en handelstransaktion som leder till ett tillhandahållande av tjänster mot ersättning, i den mening som avses i artikel 2 led 1 i direktivet – ska tolkas så, att ett sådant avtal inte nödvändigtvis måste anses utgöra ett avtal om en betalningsplan för avbetalningar, i den mening som avses i nämnda artikel 5, för att vid sen betalning kunna ge upphov till en rätt till ränta eller ersättning enligt artiklarna 3 och 6 i samma direktiv.

Rättegångskostnader

- 48 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (nionde avdelningen) följande:

- 1) Artikel 2 led 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/7/EU av den 16 februari 2011 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner ska tolkas så, att ett avtal vars huvudsakliga prestation består i att mot ersättning upplåta fast egendom för tillfällig användning, såsom ett avtal om hyra av en affärslokal, utgör en handelstransaktion som leder till ett tillhandahållande av tjänster, i den mening som avses i denna bestämmelse, förutsatt att denna transaktion genomförs mellan företag eller mellan företag och offentliga myndigheter.
- 2) Artikel 5 i direktiv 2011/7 – i den mån som ett avtal på bestämd eller obestämd tid i vilket det fastställs en periodisk betalning på i förväg fastställda tidpunkter, såsom den månatliga hyran i ett avtal om hyra av en affärslokal, omfattas av det materiella tillämpningsområdet för detta direktiv såsom en handelstransaktion som leder till ett tillhandahållande av tjänster mot ersättning, i den mening som avses i artikel 2 led 1 i direktivet – ska tolkas så, att ett sådant avtal inte nödvändigtvis måste anses utgöra ett avtal om en betalningsplan för avbetalningar, i den mening som avses i nämnda artikel 5, för att vid sen betalning kunna ge upphov till en rätt till ränta eller ersättning enligt artiklarna 3 och 6 i samma direktiv.

Underskrifter